

Un passeig pel Japó

Per Raimon Portell

Dos dies enrere amb prou feines disposàvem d'un parell de restaurants japonesos al país. Avui, en canvi, com si res, els nens es posen a preparar *maki* a la cuina de casa (el *maki* és aquella combinació d'arròs amb coses enrotllat dins d'una alga). El Japó queda més a prop. Els primers dibuixos animats d'allí van arribar fa cinquanta anys i ara ja tenen programació fixa a la televisió. Els llibrets de *manga*, o còmics, disposen de prestatgeria pròpia a les nostres biblioteques. I els bitllets d'avió estan a l'abast de moltes butxaques. Però quan t'acostes al Japó t'adones que sí, que potser compartim tecnologia, però que la fan servir d'una altra manera. Les normes de comportament, l'arquitectura, els cotxes i el vestit, fins i tot el silenci, hi són diferents.

Qui vulgui entrar-hi, pot començar pel cinema. A la pel·lícula ***Ran***, el gran director **Akira Kurosawa** converteix ***El rei Lear*** de Shakespeare en una disputa entre senyors feudals japonesos. Aquest món de senyors feudals i camperols que va durar fins a final del segle XIX també és l'escenari de ***El intendent Sansho***, del director **Kenji Mizoguchi**. La vida d'avui la trobem a ***Still Walking*** de **Hirokazu Koreeda**. En aquesta petita joia acompanyem una família que commemora l'absència d'un fill. I entrem en mons més estranys amb ***El verano de Kikujiro*** de **Takeshi Kitano** o els dibuixos de ***El castillo ambulante*** de **Hayao Miyazaki**. Els seus directors, Kitano i Miyazaki, són imprescindibles. Poden agradar o no, però no se'ls pot donar l'esquena.

Bé, i després de la pantalla ja estem més preparats per escoltar unes notes de flauta ***shakuhachi***. La fan servir els monjos zen per meditar. Una altra opció es anar a buscar la música de **Ryuichi Sakamoto**, de qui trobem els discos ***Summus*** i ***Silk***. I ja podem obrir un llibre.

País de neu és la primera novel·la de **Yasunari Kawabata**. En un entorn nevat, un home acabalat coneix una jove que es prepara per convertir-se en geisha. Més endavant Kawabata rebria el Premi Nobel. A ***La remor de les onades***, **Yukio Mishima**, amic de Kawabata, ens conta una delicada història d'amor en un poblet pescador.

A ***El grito silencioso***, el segon Premi Nobel japonès, **Kenzaburo Oe**, converteix la tornada de dos germans a l'illa dels seus avantpassats en un descens a l'infern. I **Haruki Murakami** ens deixa una novel·la complexa a ***Kafka a la platja***, també amb un viatge, un jove que busca el seu lloc i troba una biblioteca. Murakami ens explica per què corre maratons a **De**

què parlo quan parlo de córrer, i no sembla que vagi gaire més enllà, però en el fons està parlant de qui som i de com entén la vida.

I acabem amb dues escriptores encara joves. **Yoko Ogawa**, a *La fórmula preferida del professor*, porta una mare soltera a treballar a casa d'un vell professor de matemàtiques. Amistat, saviesa i matemàtiques. I **Banana Yoshimoto** conta un estiu en un poble de platja a *Tsugumi*, amb dues noies que traven amistat. Com sempre, en tots ells, hi ha alguna cosa que no és com aquí, i que ens confon i ens enganxa.